

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ
ВГО «СПІЛКА ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ УКРАЇНИ»**

**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**FORMATION OF SUSTAINABLE
LAND USE: PROBLEMS AND
PROSPECTS**

**Матеріали I Міжнародної
науково-практичної конференції**

19-20 листопада 2020 року

Київ 2020

Винарчик Л.В.
старший викладач кафедри КДТ
Національний університет "Львівська політехніка"
м. Львів

Федьків Ю.Р.
студентка
Національний університет "Львівська політехніка"
м. Львів

Рушак Л.М.
студентка
Національний університет "Львівська політехніка"
м. Львів

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ СВЕРДЛОВИН НА ВОДУ

Майже всі підприємства залежать безпосередньо від водопостачання. Вода є невід'ємною частиною не тільки життя людини, але і становить основу будь-якого виробництва.

Питання водопостачання є досить проблематичним у багатьох областях і часто власникам підприємств, що знаходяться за межами міста доводиться мати у власності чи користуванні свердловини на воду. Це забезпечує їх автономністю та практично безперерійністю у постачанні води. Про проблеми видобування, використання та охорони водних об'єктів писали такі вчені: В.М. Присяжний [1], В.О. Джуган [2], О.Ю. Макаренко [3].

В основному видобування підземних вод служить для забезпечення санітарно-гігієнічних потреб, а також для обслуговування приладів та устаткування, поливу сільськогосподарських культур, випоювання худоби та ін. Якщо вода використовується для питних потреб, тоді є обов'язковим встановлення зони санітарної охорони. Межі ЗСО водних об'єктів встановлюються органами місцевого самоврядування на їх території за погодженням з державними органами земельних ресурсів, санітарно-епідеміологічного нагляду, охорони навколишнього природного середовища, водного господарства та геології [4].

До основних нормативно-правових документів, що регулюють питання використання свердловин та добування з них води є: Земельний кодекс [5], Водний кодекс [6], Податковий кодекс [7], Цивільний кодекс [8] та Кодекс про надра [9].

Розглянемо порядок отримання у користування свердловини, які документи потрібні для видобування води та які платежі має сплачувати підприємство за самостійний забір води.

Свердловина - це глибокий, штучно створений, вузький отвір у ґрунті, переважно круглого перерізу, виконаний інструментом для буріння.

Найперше, що потрібно зробити власнику підприємства (чи уповноваженій ним особі) – це оформити речове право на землю, оскільки свердловина безпосередньо пов'язана з певною ділянкою. Порядок державної реєстрації прав на нерухомість визначається Законом України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» [10].

Земельний та Цивільний кодекси України подають наступний перелік видів речових прав на земельні ділянки:

- право власності на земельну ділянку;
- право постійного користування;
- оренда (суборенда);
- емфітевзис;
- суперфіцій.

Наступним кроком є державна реєстрація свердловини. Державний реєстр артезіанських свердловин містить інформацію про артезіанські свердловини, включаючи не функціональні, незалежно від місця розташування, на основі даних, що містяться у паспорті свердловини. Також необхідно зареєструвати речові права на свердловину, тому що тут вона виступає як об'єкт нерухомого майна. А згідно з ч. 1 ст. 181 Цивільного кодексу України земельна ділянка та об'єкти, що розташовані на ній, перемістити які є неможливо без їх знецінення та зміни їх призначення відносно до нерухомих речей.

Як зазначається у Водному кодексі України, спеціальне використання води є платним та здійснюється лише за наявності дозволу на таке користування.

Спеціальне водокористування – термін, що характеризує забір води з певних водних об'єктів за допомогою споруд або іншого технічного забезпечення, використання води та викиди забруднюючих речовин у водні об'єкти, охоплюючи також забір води та викиди речовин, що забруднюють із зворотними водами, при цьому застосовуючи канали.

Фізичні та юридичні особи застосовують таке водокористування для задоволення як питних потреб населення, так і в цілях сільського господарства, побуту, промисловості, лікування, транспорту, енергетики, рибного господарства та інших потреб держави і громадян.

У 2019 року в Україні запустили нову он-лайн систему, за допомогою якої підприємці чи юридичні особи можуть оформити або анулювати дозвіл на спеціальне використання води. Запровадження такої електронної послуги в Україні значно розширило можливості та, водночас, спростило процедуру видачі дозволів.

Документи, що необхідні для видачі дозволу:

- 1) Заява на видачу дозволу
- 2) Додатки до заяви:
 - обґрунтування потреби у воді з помісячним нормативним розрахунком водокористування і водовідведення;
 - опис та схема місць забору води та скиду зворотних вод;
 - нормативи гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти із зворотними водами (з розрахунком на кожний випуск (скид) окремо);
 - затверджені індивідуальні технологічні нормативи використання питної води (для підприємств та організацій житлово-комунального господарства, суб'єктів господарювання, які надають послуги з централізованого водопостачання та/або водовідведення, житлово-експлуатаційних підприємств та організацій);
 - копія правовстановлюючих документів на водні об'єкти (для орендарів водних об'єктів)

Далі, протягом 30-ти днів Держводагенство опрацьовує дані та надає результат. Якщо немає зауважень – громадянин отримує дозвіл. Якщо ж подані документи не відповідають вимогам, то видається відмова в отриманні такого дозволу.

Процедура проводиться безоплатно. Результат послуги можна отримати у ЦНАПі або через спеціальний портал в електронному вигляді. Завдяки прозорості проведення процесу, зменшення затрат часу та ресурсів та ряду інших переваг електронна послуга стала популярною і має великий попит.

Спеціальне водокористування здійснюється на платній основі у вигляді рентної плати за воду.

Об'єктом, що оподатковується виступає фактичний обсяг води, який підлягає використанню водокористувачів.

Список використаних джерел

1. Присяжний В.М. Кримінальна відповідальність за забруднення, засмічення та виснаження водних об'єктів: Наукова монографія /В.М.Присяжний. – К.: ВНЗ «НАУ», 2004. – 229 с.

2. Джуган В.О. Правове регулювання використання та охорони вод в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.06 / Вікторія Олегівна Джуган; Національний ун-т біоресурсів і природокористування України. – К., 2009. – 19с.

3. Макаренко О.Ю. Застосування відповідальності за порушення законодавства про використання та охорону надр // Актуальні проблеми держави і права. Зб. наук. праць. – Вип. 37. – Ст. 221–224.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» від 18 грудня 1998 р. № 2024 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2024-98-%D0%BF#Text>
5. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
6. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 123/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24. – Ст. 189.
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.
8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № № 40-44. – Ст. 356.
9. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 36. – Ст. 340
10. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 1 липня 2004 р. № 1952-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 51. – Ст. 55.